

Briuselis, 2026 m. vasario 24 d.
(OR. en)

6659/26

MI 175
COMPET 231

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

---

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2026 m. vasario 20 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2026) 86 final
Dalykas:	KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI dėl 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo įgyvendinimo

---

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2026) 86 final.

_____

Pridedama: COM(2026) 86 final

Briuselis, 2026 02 20
COM(2026) 86 final

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**dėl 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl
profesinių kvalifikacijų pripažinimo įgyvendinimo**

{SWD(2026) 64 final}

TURINYS

1. Politikos aplinkybės: darbo jėgos ir įgūdžių judumas esant trūkumui.....	4
2. Profesinių kvalifikacijų direktyva labai remiamas judumas bendrojoje rinkoje.....	6
3. Bendra naudotojų patirtis	10
3.1. Informacijos prieinamumas ir keitimasis ja.....	10
3.2. Pripažinimo sistemos.....	12
3.2.1. Bendroji pripažinimo sistema	12
3.2.2. Automatinis pripažinimas remiantis profesine patirtimi	14
3.2.3. Automatinis pripažinimas remiantis būtiniaisiais rengimo reikalavimais.....	15
4. Tarpusavio pasitikėjimas ir administracinis bendradarbiavimas yra labai svarbūs reglamentavimo sistemos veikimui.....	18
4.1. Pranešimai	18
4.2. Įspėjimo mechanizmas	19
4.3. Automatinio pripažinimo sistemos, grindžiamos būtiniaisiais rengimo reikalavimais, atnaujinimas.....	20
5. Skaitmenizacija	22
6. Išvados	23

Veiksmingas bendrosios rinkos veikimas priklauso nuo kvalifikuotų specialistų laisvės visuose sektoriuose ir kompetencijos lygio, kad jie galėtų judėti ir dirbti ten, kur reikia jų įgūdžių. Europos konkurencingumas priklauso nuo bendrosios rinkos, kuri tebėra pagrindinis ES ekonomikos variklis, tvirtumo ir išbaigtumo. Tačiau iš tiesų integruota rinka negali veiksmingai veikti nesudarius sąlygų žmonių judumui ir laisvam įgūdžių judėjimui. Todėl savo politinėse gairėse Pirmininkė U. von der Leyen paskelbė, kad Komisija pasiūlys įgūdžių perkeliavimo iniciatyvą, siekdama užtikrinti, kad vienoje šalyje įgyti įgūdžiai būtų pripažinti kitoje šalyje. 2025 m. bendrosios rinkos strategijoje taip pat pabrėžiama profesinio judumo svarba ir nurodoma, kad profesinių kvalifikacijų pripažinimas yra viena iš didžiausių kliūčių laisvam paslaugų ir darbuotojų judėjimui visoje ES. Specialistų gebėjimas judėti ir pasiekti, kad jų kvalifikacija būtų pripažinta tarpvalstybinio mastu, yra labai svarbus, kad jie galėtų klestėti, kad įmonės rastų reikiamų specialistų, kad būtų skleidžiamos inovacijos ir didinamas našumas.

Valstybės narės kompetentingos institucijos turi oficialiai pripažinti kvalifikacijas tik tais atvejais, kai galimybė užsiimti profesine veikla toje šalyje yra reglamentuojama¹. Profesijų reglamentavimas ir toliau priklauso valstybių narių kompetencijai, laikantis ES teisės, įskaitant nediskriminavimo ir proporcingumo principus. Šiuo metu ES valstybėse narėse reglamentuojama daugiau kaip 5 700 profesijų², tačiau tarp jų esama didelių skirtumų. Remiantis naujausiais turimais skaičiavimais, maždaug 22 proc. ES dirbančiųjų verčiasi reglamentuojamąja profesija³. Pagrįstas ir proporcingas reglamentavimas gali atlikti svarbų vaidmenį apsaugant viešosios politikos tikslus, vartotojus ir užtikrinant visuomenės saugą, taip pat užtikrinant vartotojų apsaugą, viešąją saugumą ir sveikatos bei aplinkos apsaugą. Tačiau dėl visoje ES taikomų skirtingų reikalavimų, susijusių su galimybe užsiimti reglamentuojamosiomis profesijomis, gali būti ribojamas profesinis judumas tarp valstybių.

Profesinių kvalifikacijų direktyva⁴ ir toliau atlieka lemiamą vaidmenį užtikrinant, kad šis judumas taptų realybe tiek darbuotojams, tiek savarankiškai dirbantiems asmenims, kartu užtikrinant bendrojo intereso tikslus, pavyzdžiui, paslaugų kokybę ir viešąją saugą. Ja nustatomos profesinių kvalifikacijų

---

¹ Kaip apibrėžta Direktyvos 2005/36/EB su pakeitimais 3 straipsnio 1 dalies a punkte.

² [Reglamentuojamųjų profesijų duomenų bazė.](#)

³ Žr. [Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl profesinių paslaugų reglamentavimo reformų rekomendacijų, COM\(2016\) 820 final.](#)

⁴ 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (toliau – Direktyva) buvo priimta siekiant konsoliduoti keletą ankstesnių priemonių, apimančių profesinių kvalifikacijų pripažinimą visoje ES. Po to, kai iki 2007 m. spalio mėn. Direktyva buvo perkelta į nacionalinę teisę, buvo padaryti keli svarbūs jos pakeitimai, siekiant ją modernizuoti ir pritaikyti prie kintančių profesinių ir reglamentavimo aplinkybių. Svarbiausia reforma buvo priimta 2013 m. ir įgyvendinta iki 2016 m., nustatant Europos profesinę kortelę, įspėjimo mechanizmą, supaprastintą pripažinimo procedūrą ir galimybę tarpvalstybiniais specialistams iš dalies užsiimti profesine veikla. Šia peržiūra Komisijai taip pat suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius ir įgyvendinimo aktus, kuriais sistemai suteikiama daugiau lankstumo. Vėlesniais deleguotaisiais ir įgyvendinimo aktais užtikrinta, kad Direktyva būtų reguliariai atnaujinama, taip padedant išlaikyti pasitikėjimą sistema ir laisvą judėjimą ES bendrojoje rinkoje, kartu užtikrinant paslaugų kokybę ir viešąją saugą.

pripažinimo visose valstybėse narėse procedūrinės taisyklės⁵, kad specialistai galėtų nuolat arba laikinai ir kartais užsiimti reglamentuojamosiomis profesijomis ir jomis verstis kitoje valstybėje narėje. Nuolatinis sprendimų dėl pripažinimo, priimtų pagal Direktyvoje nustatytas taisykles, srautas patvirtina jos paramą profesiniam judumui. Daugelis sprendimų dėl pripažinimo yra susiję su trūkstamomis profesijomis pagrindiniuose sektoriuose, kuriems būdinga didelė kvalifikuotos darbo jėgos paklausa, pavyzdžiui, sveikatos priežiūros ir švietimo sektoriuose. Jei Direktyva nebūtų taikoma, bendrosios praktikos slaugytojai, gydytojai, mokytojai, architektai, elektrikai, santchnikai ir daugelis kitų specialistų, norinčių, kad jų kvalifikacija būtų pripažinta kitoje valstybėje narėje, susidurtų su didesniais sunkumais ir turėtų susipažinti su skirtingomis nacionalinėmis pripažinimo taisyklėmis ir procedūromis. Direktyva nustatoma teisiškai privaloma, suderinta sistema, kuria reglamentuojami pripažinimo procesai visoje ES, todėl ja reglamentuojamosiomis profesijomis ir profesiniais amatais, kurie yra labai svarbūs ES konkurencingumui, besiverčiantiems asmenims sudaromos palankesnės sąlygos naudotis bendrosios rinkos teikiamais privalumais.

Tačiau specialistų, besivadovaujančių esama reglamentavimo sistema, patirtis rodo, kad pripažinimas dažnai gali būti sudėtingas ir daug laiko reikalaujantis procesas. Nors sistemos pagrindai yra iš esmės patikimi, ilgos procedūros, nevienodas nacionalinių procesų ir procedūrų skaitmenizavimas ir griežti dokumentų reikalavimai gali pakenkti jos potencialui. Suinteresuotieji subjektai palankiai vertina Direktyvos laimėjimus, tačiau ragina vėl sutelkti dėmesį į supaprastinimą, skaidrumą ir skaitmeninę transformaciją, kad būtų patenkinti šiandienos mobiliosios darbo jėgos poreikiai. 2024 m. specialiojoje ataskaitoje dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo Europos Sąjungoje Europos Audito Rūmai taip pat pažymėjo, kad Direktyvos taikymas valstybėse narėse turėjo trūkumų, įskaitant elektroninių procedūrų trūkumą, visuomenei teikiamos informacijos spragas ir nenuoseklumą, brangius ir sudėtingus procesus ir įspėjimo mechanizmo, skirto padėti užtikrinti pacientų ir vartotojų saugai, naudojimo trūkumus.

Šioje ataskaitoje vertinamas Direktyvos įgyvendinimas. Ji atitinka Direktyvos 60 straipsnio 2 dalyje nustatytą pareigą, pagal kurią Komisija kas penkerius metus turi paskelbti Direktyvos įgyvendinimo ataskaitą⁶. Šioje įgyvendinimo ataskaitoje, kurioje daugiausia dėmesio skiriama 2020–2024 m. laikotarpiui⁷, siekiama nustatyti spragas,

---

⁵ Iš dalies pakeistoje Direktyvoje 2005/36/EB nustatytos taisyklės su labai nedideliais pakeitimais taip pat taikomos Islandijai, Lichtenšteinui ir Norvegijai pagal Europos ekonominės erdvės susitarimą. Tam tikros Direktyvoje 2005/36/EB nustatytos taisyklės taip pat taikomos Šveicarijai pagal ES ir Šveicarijos susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo. Šioje ataskaitoje konkrečiai aptariamas Direktyvos įgyvendinimas ES valstybėse narėse.

⁶ Kai kurie duomenys apima 2018–2023 m. laikotarpį dėl toliau nurodytų priežasčių. Pirmia, siekiama pateikti geresnį palyginimą su ankstesniais metais, nes COVID-19 laikotarpiu sprendimų dėl pripažinimo skaičius sumažėjo. Antra, 2024 m. duomenys apie sprendimus dėl pripažinimo dar nėra visiškai prieinami, nes valstybės narės privalo kasmet teikti tokius statistinius duomenis Komisijai ir dažnai tai daro iki kitų metų antrojo pusmečio, nes pirmiausia turi juos surinkti iš kompetentingų institucijų.

⁷ [Naujausia įgyvendinimo ataskaita](#) Komisija paskelbė 2020 m. gegužės 11 d. kartu su [pridedamu Komisijos tarnybų darbinio dokumentu](#). Ta įgyvendinimo ataskaita apėmė penkerių metų laikotarpį (2014–2019 m.) ir joje daugiausia dėmesio skirta naujiems Direktyvos 2013/55/ES elementams,

problemas ir iššūkius, susijusius su Direktyvos įgyvendinimu dabartinėmis politikos aplinkybėmis. Konkrečiau, ataskaitoje nagrinėjama, kaip Direktyva sudaromos palankesnės sąlygos specialistų judumui bendrojoje rinkoje (2 skirsnis) ir kaip būtų galima pagerinti bendrą naudotojų patirtį taikant įvairias pripažinimo sistemas (3 skirsnis). Joje taip pat analizuojama, kaip teisine sistema skatinamas atitinkamų valstybių narių institucijų tarpusavio pasitikėjimas ir administracinis bendradarbiavimas (4 skirsnis) ir kokių mastu skaitmeninės priemonės naudojamos procedūriniam sistemos aspektams remti (5 skirsnis). Ataskaita grindžiama dokumentų analize ir išsamiais konsultacijomis su suinteresuotaisiais subjektais, kuriose dalyvavo profesinių kvalifikacijų pripažinimo koordinatorių grupės⁸ nariai, taip pat kompetentingos institucijos, reguliavimo institucijos, profesinės asociacijos, pilietinė visuomenė, socialiniai partneriai ir piliečiai⁹.

1. Politikos aplinkybės: darbo jėgos ir įgūdžių judumas esant trūkumui

Po COVID-19 pandemijos ES darbo rinka greitai atsigavo ir pranoko iki pandemijos buvusius rezultatus, todėl nedarbo lygis buvo rekordiškai žemas. 2022 m. prasidėjęs laipsniškas užimtumo augimo sulėtėjimas tęsėsi ir 2025 m. pirmąjį pusmetį, tačiau ES šiuo metu toliau sėkmingai siekia savo pagrindinio užimtumo tikslo – 78 proc. iki 2030 m.¹⁰ Su nedideliais svyravimais ES išplėtos darbo jėgos darbo rinkos sąstingis nuolat mažėjo nuo 18,6 proc. 2015 m. iki rekordiškai žemo 10,9 proc. lygio 2025 m. II ketvirtį¹¹.

Tuo tarpu darbo jėgos ir įgūdžių trūkumas visoje ES tebėra didelė ir nuolatinė problema. Nepaisant to, kad, palyginti su aukščiausiu lygiu 2022 m., trūkumas sumažėjo, jis vis dar yra didelis, vertinant pagal ankstesnius standartus, ir toliau kenkia ES konkurencingumui pasaulio ekonomikoje¹². Trūkumas visų pirma daro poveikį mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ). Jis ypač juntamas administracinių ir pagalbinių paslaugų, profesinės, mokslinės ir techninės veiklos, transporto, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų, statybos ir informacijos bei ryšių srityse. Kalbant apie profesijas, dauguma šalių šias profesijas klasifikuoja kaip susiduriančias su kritiniu trūkumu: informacinės ir ryšių technologijos (IRT), sveikatos priežiūra ir

---

įskaitant Europos profesinę kortelę, sektorių profesijų žinių, įgūdžių ir kompetencijų modernizavimą, bendruosius rengimo principus ir specialią Rumunijos slaugytojų tobulinimo programą. 2020 m. įgyvendinimo ataskaitoje padaryta išvada, kad Profesinių kvalifikacijų direktyvoje nustatyta teisine sistema veiksmingai palengvintas specialistų judumas valstybėse narėse ir kad dėl vykdymo užtikrinimo veiksmy, kurių ėmėsi Komisija, įgyvendinimas pagerėjo. Tačiau ataskaitoje taip pat nurodytos kelios susirūpinimą keliančios sritys, įskaitant procedūrinius reikalavimus, dėl kurių pareiškėjams teko didelė administracinė ir finansinė našta, ir nacionalinių kontaktinių centrų ir įspėjimo mechanizmo veikimo trūkumus.

⁸ Profesinių kvalifikacijų pripažinimo koordinatorių grupė buvo įsteigta 2007 m. kovo 19 d. Komisijos sprendimu (2007/172/EB), siekiant skatinti vienodą Direktyvos taikymą ir rinkti visą jos taikymui svarbią informaciją. Grupę sudaro valstybių narių paskirti nacionaliniai koordinatoriai.

⁹ Daugiau informacijos apie konsultacijų strategiją ir įvairius klausimus, išskeltus įvairiose suinteresuotųjų subjektų grupėse, pateikiama prie šios ataskaitos pridedamame Komisijos tarnybų darbiniam dokumente.

¹⁰ [Pasiūlymas dėl 2026 m. bendros užimtumo ataskaitos.](#)

¹¹ [Europos ekonominė prognozė. 2025 m. ruduo.](#)

¹² [Pasiūlymas dėl 2026 m. bendros užimtumo ataskaitos.](#)

transportas (pvz., profesionalūs vairuotojai). Struktūriniai veiksniai, tokie kaip demografiniai pokyčiai ir įgūdžių poreikiai, susiję su skaitmenine ir žaliaja pertvarka, taip pat prastos darbo sąlygos kai kuriuose sektoriuose, artimiausioje ateityje greičiausiai ir toliau lems trūkumą. Spartėjant skaitmenizacijai ir dirbtinio intelekto (DI) diegimui, daugelyje darbo vietų reikės naujų, pritaikytų ar patobulintų įgūdžių, todėl esamas trūkumas gali dar labiau padidėti, jei bus vėluojama užtikrinti tinkamai parengtų specialistų pasiūlą.

Tuo pat metu per aukšta kvalifikacija tebėra nuolatinis ES darbo rinkos struktūrinis bruožas. Nors tretinio išsilavinimo lygis visoje ES nuolat didėja, daugelis specialistų nepakankamai išnaudoja turimus įgūdžius, ypač kai persikelia dirbti į kitą šalį¹³. Tai rodo, kad įgūdžiai yra nepakankamai išnaudojami, o darbo jėga paskirstoma neefektyviai.

Atsižvelgiant į tai, 2025 m. kovo mėn. Komisijos patvirtinta įgūdžių sąjunga¹⁴ yra visapusiška ir suderinta strategija, kuria siekiama stiprinti ES konkurencingumą plėtojant ir kuo geriau išnaudojant ES žmogiškąjį kapitalą ir pritraukiant bei išlaikant specialistus, be kita ko, iš ES nepriklausančių šalių. Strategija siekiama ugdyti kokybiškoms darbo vietoms ir gyvenimui reikalingus įgūdžius, be kita ko, pasitelkiant tvirtą švietimo pagrindą, kuriuo tenkinami darbo rinkos poreikiai. Joje sutelkiama švietimo, mokymo, užimtumo, migracijos ir pramonės politika, siekiant skatinti kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą visais lygmenimis ir visuose sektoriuose, skatinti mokymąsi visą gyvenimą ir spręsti darbo jėgos ir įgūdžių trūkumo problemą visose valstybėse narėse. Be to, Komisijos pirmajame pasiūlyme dėl Tarybos rekomendacijos dėl žmogiškojo kapitalo, kuris yra Europos semestro dalis, raginama imtis skubių veiksmų su žmogiškuoju kapitalu susijusioms struktūrinėms problemoms, kurios gali pakenkti ES konkurencingumui, spręsti. Siekdama spręsti tokio darbo jėgos ir įgūdžių trūkumo problemą, Komisija taip pat rengia konkrečias iniciatyvas, kuriomis siekiama pritraukti specialistų iš užsienio, įskaitant ES specialistų rezervą – pirmąją ES masto platformą, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas tarptautiniam įdarbinimui ir suteikti galimybių darbo ieškantiems asmenims iš trečiųjų valstybių, kurie yra suinteresuoti ir turi įgūdžių, reikalingų norint užsiimti profesijomis, kurių atstovų trūksta visoje ES. Atsižvelgdama į ES vizų politikos strategiją, Komisija taip pat pateikė Komisijos rekomendaciją dėl specialistų iš užsienio pritraukimo, kurioje daugiausia dėmesio skiriama studentams, tyrėjams, aukštos kvalifikacijos darbuotojams, novatoriškiems verslininkams ir startuolių steigėjams.

Įgūdžių perkeliamumas taip pat atlieka svarbų vaidmenį įgūdžių sąjungoje. Sudarant sąlygas pripažinti ir vertinti darbuotojų gebėjimus ir kvalifikaciją tarpvalstybiniu mastu, sektoriuose ir mokymosi sistemose, užtikrinama, kad asmenys galėtų laisvai judėti bendrojoje rinkoje neprarasdami savo įgūdžių vertės. Taip

---

¹³ 2024 m. kitoje valstybėje narėje gimusių asmenų per aukštos kvalifikacijos rodiklis buvo 30,3 proc., palyginti su 20,2 proc. dirbančiųjų, gimusių darbo šalyje. Šaltinis – [Eurostatas, Migrantų integracijos statistika](#).

¹⁴ [Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Įgūdžių sąjunga“ \(COM\(2025\) 90 final\)](#).

remiamas darbo jėgos judumas, gerinamas įgūdžių paskirstymas ir padedama mažinti įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktį regionuose ir sektoriuose.

Direktyva yra labai svarbi ES politikos priemonių rinkinio priemonė, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas judumui, kad būtų galima užsiimti reglamentuojamosiomis profesijomis bendrojoje rinkoje. Proporcingumo patikros direktyva (ES) 2018/958 veikia kaip prevencinė prieigos valdytoja ir pagal ją reikalaujama, kad valstybės narės, prieš priimdamos naujas taisykles ir prieš iš dalies keisdamos galiojančias profesines taisykles, atliktų proporcingumo patikrą, siekdamas užtikrinti, kad jos būtų nediskriminacinės, būtinos ir proporcingos siekiamiems tikslams. Profesinių kvalifikacijų direktyvoje savo ruožtu nustatyta išsami reglamentavimo sistema, kuria reglamentuojamas profesinių kvalifikacijų abipusis pripažinimas visose valstybėse narėse, kai pagal teisės aktus reikalaujama konkrečios kvalifikacijos profesinei veiklai vykdyti. Konkrečiau, Direktyva nustatomas automatinis tam tikrų sektorių profesijų pripažinimas taikant suderintus būtiniausius rengimo reikalavimus, o kai kurių rūšių ekonominės veiklos prekybos ir komercijos srityje atveju – remiantis profesine patirtimi, taip pat aiškios kitose ES šalyse įgytų profesinių kvalifikacijų vertinimo ir pripažinimo taisyklės, kad būtų galima užsiimti bet kokia reglamentuojamąja profesija. Direktyvoje taip pat nustatyti procedūriniai terminai ir ja skatinamas nacionalinių kontaktinių centrų ir valstybių narių kompetentingų institucijų bendradarbiavimas. Kartu šiais mechanizmais siekiama užtikrinti sąžiningą, nuoseklų ir savalaikį profesinių kvalifikacijų pripažinimą visoje ES.

Kad darbuotojai ir įmonės galėtų visapusiškai išnaudoti profesinio judumo bendrojoje rinkoje potencialą, Komisijos komunikate dėl įgūdžių sąjungos paskelbta įgūdžių perkeliavimo iniciatyva. Ji bus įtraukta į platesnį sąžiningo darbo jėgos judumo dokumentų rinkinį, kuris turi būti priimtas 2026 m. ir kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas naudotis laisvo darbuotojų ir paslaugų judėjimo teise. Į šį dokumentų rinkinį taip pat bus įtraukti pasiūlymai dėl Europos socialinės apsaugos paso, didesnių Europos darbo institucijos įgaliojimų ir priemonių, skirtų tolesniam darbo jėgos judumo taisyklių ir praktikos modernizavimui, supaprastinimui ir geresniam įgyvendinimui, kaip rekomendavo ir suinteresuotieji subjektai, dalyvavę neseniai vykusiam dialoge įgyvendinimo klausimais su vykdomąja pirmininko pavaduotoja R. Mînzatu dėl sąžiningo darbo jėgos judumo. Šia Direktyvos įgyvendinimo ataskaita prisidedama prie įgūdžių perkeliavimo iniciatyvos įgyvendinimo, nes joje įvertinamas bendras reglamentavimo sistemos, taikomos profesinių kvalifikacijų pripažinimui reglamentuojamųjų profesijų srityje, veikimas ir nustatomos pagrindinės įgyvendinimo spragos bei galimos tolesnio tobulinimo sritys.

2. Profesinių kvalifikacijų direktyva labai remiamas judumas bendrojoje rinkoje

Direktyva yra esminis bendrosios rinkos veikimo ramstis. Pagal ją specialistams, įgijusiems savo profesinę kvalifikaciją valstybėje narėje, taikomos procedūros, kuriomis užtikrinama, kad jų kvalifikacija galėtų būti pripažinta ir kad jie galėtų užsiimti ta pačia reglamentuojamąja profesija ir ja verstis kitoje valstybėje narėje tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir tos šalies piliečiai.

Apskritai Direktyvoje numatytos trys pagrindinės pripažinimo sistemos. Be automatinio tam tikrų sektorių profesijų pripažinimo, grindžiamo būtiniausiais rengimo reikalavimais, tam tikrų profesijų amatų, prekybos ir pramonės sektoriuose atveju taikomas automatinis pripažinimas, grindžiamas profesine patirtimi, o visų kitų reglamentuojamųjų profesijų atveju – vadinamoji bendroji pripažinimo sistema, išskyrus tam tikras išimtis. Kiekvienoje iš šių trijų sistemų taikomos skirtingos taisyklės ir procedūros.

Iš įrodymų matyti, kad Direktyva sudaromos palankesnės sąlygos specialistų judumui tiek įsisteigimo, tiek laikino ir nenuolatinio paslaugų teikimo tikslais¹⁵.

Kaip patvirtino suinteresuotieji subjektai, pagrindiniai jos elementai tebėra aktualūs dabartinėje socialinėje ir ekonominėje aplinkoje. 2020–2024 m., nepaisant dėl COVID-19 pandemijos nustatytų judumo apribojimų, ES valstybės narės priėmė apie 185 000 sprendimų dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo įsisteigimo tikslais¹⁶. Daugiau kaip 83 proc. šių sprendimų buvo teigiami¹⁷, o daugiau kaip 140 000 buvo susiję su profesijomis tokiuose svarbiuose sektoriuose kaip švietimas ir sveikata. Per tą patį laikotarpį apie 40 000 specialistų pateikė deklaracijas, kad galėtų laikinai ir kartais teikti paslaugas kitoje ES valstybėje narėje. Tik apie 5 proc. šių atvejų paslaugų teikėjams nebuvo leista teikti paslaugų dėl sveikatos ir saugos priežasčių.

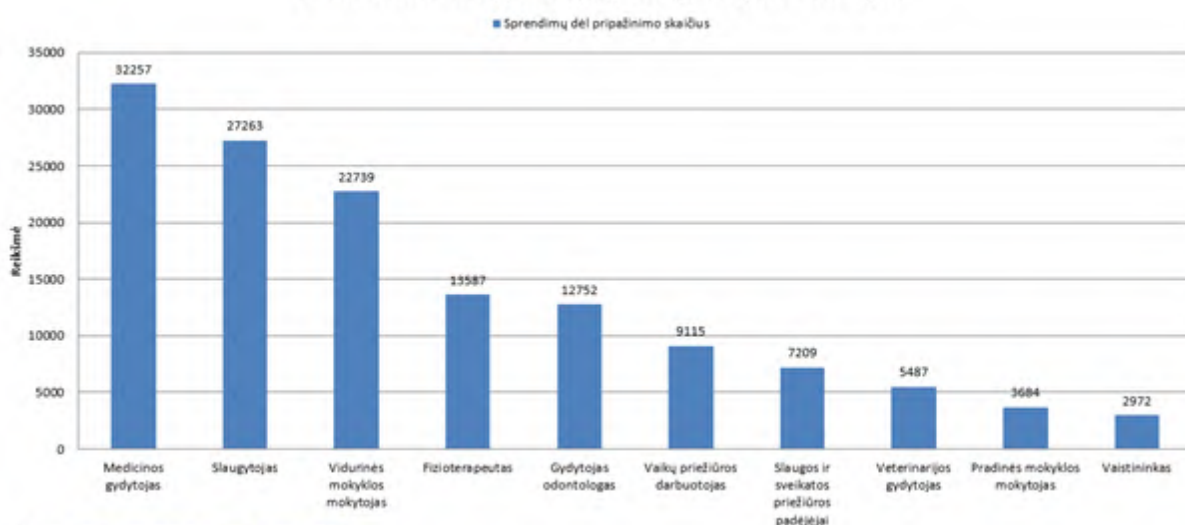
---

¹⁵ Laisvas paslaugų judėjimas apima dvi pagrindines laisves, įtvirtintas SESV nuostatose (49 ir 56 straipsniai). Įsisteigimas reiškia, kad specialistas persikelia į kitą valstybę narę, kad galėtų nuolat ar stabiliai verstis profesine veikla, o tam, kad galėtų verstis profesine veikla naudodamas priimančiosios šalies profesinį vardą, priimančioji šalis turi oficialiai pripažinti jo kvalifikaciją. Priešingai, laikinas paslaugų teikimas reiškia, kad savo buveinės šalyje jau įsisteigęs specialistas kartais arba nustatytą laiką teikia laikinas paslaugas kitoje valstybėje, naudodamas savo buveinės šalies profesinį vardą. Kai paslaugos teikiamos laikinai, specialistas turi pateikti tik metinę išankstinę deklaraciją ir neprivalo prašyti išankstinio savo profesinės kvalifikacijos pripažinimo, išskyrus profesijas, darančias poveikį visuomenės sveikatai ir saugai.

¹⁶ 2016–2019 m. laikotarpiu šis skaičius buvo 230 000. Reglamentuojamųjų profesijų duomenų bazėje pateikiami išsamesni statistiniai duomenys pagal šalis, laikotarpius, pripažinimo sistemą ir bendrinius profesijų pavadinimus. Ji pasiekama spustelėjus šią nuorodą: [Reglamentuojamųjų profesijų duomenų bazė](#).

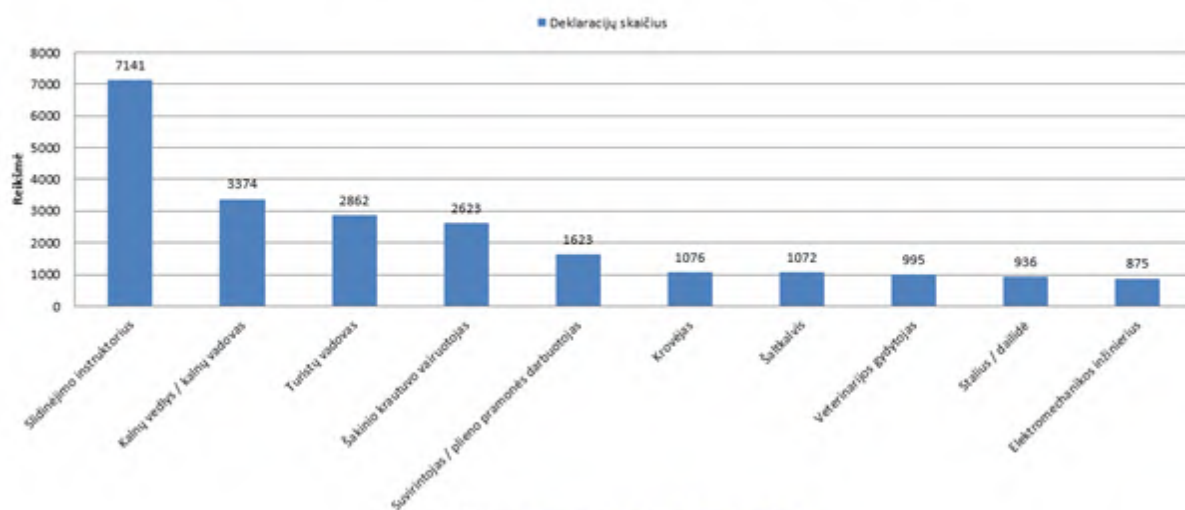
¹⁷ Teigiami sprendimai apskaičiuojami kaip teigiamų sprendimų, neigiamų sprendimų, sprendimų, kuriais nustatomas adaptacijos laikotarpis, ir skundžiamų sprendimų sumos procentinė dalis.

Dešimt mobiliausių profesijų. Įsisteigimas (2020–2024) m.

Šaltinis – [Reklamencuojamųjų profesijų duomenų bazė.](#)

Dešimt mobiliausių profesijų. Laikinas judumas (2020–2024 m.)

Šaltinis – [Reklamencuojamųjų profesijų duomenų bazė.](#)

Profesijos, kurioms taikomas automatinis pripažinimas – nesvarbu, ar grindžiamas būtiniausiais rengimo reikalavimais, ar profesine patirtimi – yra vienos iš tų profesijų, kurių atstovų labai trūksta. Remiantis naujausia Europos užimtumo tarnybų (EURES) ataskaita dėl darbo jėgos trūkumo ir pertekliaus¹⁸, slaugos specialistai, bendrosios praktikos gydytojai ir gydytojai specialistai, vaistininkai ir odontologai priskiriami prie profesijų, kurių atstovų pagal šalių skaičių ir kritiškumo laipsnį trūksta labiausiai. Pagal Direktyvą bendrosios praktikos slaugytojų, pagrindinio medicininio rengimo ir bendrosios praktikos gydytojų rengimo, taip pat 56 gydytojų specialistų kvalifikacijoms taikoma automatinio pripažinimo tvarka, grindžiama būtiniausiais rengimo reikalavimais. Tas pats pasakytina apie pagrindinę ir specializuotą odontologų ir vaistininkų kvalifikaciją. Profesijos, kurių atstovų ES labiausiai trūksta, taip pat apima daugelį prekybos, amatų ir pramonės profesijų, kurios automatiškai pripažįstamos remiantis profesine patirtimi, pavyzdžiui, metalo pramonės

¹⁸ [2024 m. EURES ataskaita dėl darbo jėgos trūkumo ir pertekliaus.](#)

darbuotojų, statybos darbuotojų, inžinierių ir inžinerijos technikų. Tai rodo, kaip dabartinėje taisyklių sistemoje jau naudojamosi automatinio pripažinimo galimybė siekiant skatinti judumą būtent ten, kur jo labiausiai reikia.

Suinteresuotieji subjektai išreiškė bendrą pasitenkinimą pagrindiniais Direktyvos elementais. Apskritai judūs piliečiai ir įmonės palankiai vertina tai, kad nustačius bendras taisykles sumažėja netikrumas specialistams, norintiems dirbti kitoje valstybėje narėje, ir užtikrinamas struktūrizuotas pripažinimo procesas. Nors suinteresuotieji subjektai kelia klausimus, kurie tam tikrais atvejais gali trukdyti išnaudoti visą Direktyvos potencialą, ir pabrėžia, kad ją reikia tobulinti, jie neabejoja jos būtinumu, aktualumu ar nauda. Vis dėlto jie ragina mažinti kliūtis judumui ir supaprastinti pripažinimo procedūras, be kita ko, naudojant skaitmenines priemones, o tai visiškai atitinka Direktyvos tikslus ir jos įgyvendinimą¹⁹.

2020–2025 m. Komisija toliau įgyvendino Direktyvą ir užtikrino jos vykdymą. Atsižvelgiant į vienodo taikymo svarbą, daugelis valstybių narių²⁰ šiuo laikotarpiu susidūrė su naujomis pažeidimų nagrinėjimo procedūromis dėl įvairių Direktyvos aspektų nesilaikymo. Tai apėmė 22 atvejus, susijusius su netinkamu Direktyvos 2005/36/EB 7 straipsnio 4 dalies įgyvendinimu, kai buvo reikalaujama iš anksto tikrinti profesines kvalifikacijas, kartais ir laikinai teikiant paslaugas užsiimant profesijomis, kurios nepatenka į Direktyvos taikymo sritį. Kaip pabrėžta vykdomosios pirmininko pavaduotojos R. Mīnzatu parengtoje 2025 m. metinėje pažangos ataskaitoje dėl supaprastinimo, įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo, šie vykdymo užtikrinimo veiksmai yra labai svarbūs šalinant neproporcingas administracines kliūtis ir jais tiesiogiai padedama siekti platesnio masto Komisijos tikslo didinti profesinį judumą ir užtikrinti nuoseklų ES teisės įgyvendinimą visose valstybėse narėse²¹.

Komisija taip pat tęsė pažeidimų nagrinėjimo procedūras dėl netinkamo įvairių iš dalies pakeistos Direktyvos aspektų perkėlimo į nacionalinę teisę, kurios buvo pradėtos dviem etapais atitinkamai 2018 ir 2019 m. Pirmosios grupės pažeidimų nagrinėjimo procedūrų, kurios buvo pradėtos 2018 m., metu buvo sprendžiama netinkamo perkėlimo į nacionalinę teisę problema, apimanti naujus peržiūrėtos Direktyvos veikimui labai svarbius klausimus, visų pirma susijusius su naująja Europos profesine kortele, įspėjimo mechanizmu, teise iš dalies užsiimti profesine veikla, kalbos mokėjimo reikalavimų proporcingumu ir pagalbos centrų steigimu. Be to, Komisija, atsižvelgdama į profesinių paslaugų reglamentavimo reformų rekomendacijas, išskėlė klausimus, susijusius su profesinių paslaugų

---

¹⁹ Komisijos tarnybų darbinio dokumento 10 skyriuje pateikiama daugiau įžvalgų apie įvairių suinteresuotųjų subjektų, kuriems taikoma Direktyva, nuomones, visų pirma pabrėžiant sritis, kuriose, jų nuomone, dar yra ką tobulinti.

²⁰ Šiuo laikotarpiu Europos Komisija pradėjo 30 naujų pažeidimų nagrinėjimo procedūrų: 22 bylos dėl klausimų, susijusių su netinkamu Direktyvos 2005/36/EB 7 straipsnio 4 dalies taikymu, prieš AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EL, ES, FI, FR, HU, IE, IT, LU, LV, MT, NL, PL, RO, SE ir SI ir 8 bylos dėl įvairių klausimų pagal Direktyvą 2005/36/EB: dvi bylos prieš EL, o likusios 6 bylos buvo pradėtos prieš BE, CY, DE, ES, IE ir MT.

²¹ [2025 m. metinė pažangos ataskaita dėl supaprastinimo, įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo, kurią parengė vykdomoji pirmininko pavaduotoja R. Mīnzatu, 2025 m. rugsėjo mėn.](#)

reglamentavimo kliūčių skaidrumu ir proporcingumu²². Antrosios grupės pažeidimų nagrinėjimo procedūros 2019 m. buvo pradėtos dėl to, kad buvo nesilaikoma taisyklių, susijusių su įsisteigimo laisve, laisve teikti paslaugas, profesijomis, kurių kvalifikacija automatiškai pripažįstama remiantis suderintais būtiniausiais rengimo reikalavimais, dokumentais ir formalumais, profesinės praktikos pripažinimu ir administraciniu bendradarbiavimu. Nors imantis šių vykdymo užtikrinimo veiksmų daugiausia dėmesio buvo skiriama pagrindiniams pakeitimams, padarytiems iš dalies keičiančia Direktyva 2013/55/ES²³, taip pat buvo nagrinėjamas bendro peržiūrėtos Direktyvos perkėlimo į nacionalines teisinės sistemas klausimas.

Dauguma Komisijos iškeltų reikalavimų nesilaikymo klausimų, susijusių su Direktyvos perkėlimu į valstybių narių nacionalines teisinės sistemas, jau išspręsti. 2020–2024 m. laikotarpiu 2018–2019 m. pradėtų ir nebaigtų pažeidimų nagrinėjimo procedūrų skaičius sumažėjo: 2020 m. užbaigtos trys procedūros, 2021 m. – keturios, 2023 m. – devynios, 2024 m. – dar dvi. 2025 m. aštuoniose valstybėse narėse²⁴ ir toliau buvo vykdomos aktyvios procedūros. Dėl dviejų pažeidimų bylų sprendimus priėmė Europos Sąjungos Teisingumo Teismas²⁵.

3. Bendra naudotojų patirtis

3.1. Informacijos prieinamumas ir keitimasis ja

Profesinių kvalifikacijų pripažinimo sistemos veikimas ES priklauso nuo atitinkamos informacijos prieinamumo. Siekiant remti administracinį bendradarbiavimą, labai svarbu, kad valstybės narės keistųsi informacija. Taip pat labai svarbu užtikrinti, kad informacija apie nacionalinį profesijų reglamentavimą, profesinį rengimą ir mokymą, profesinės kvalifikacijos įrodymus, kurių reikia norint užsiimti konkrečia profesija, kompetentingų institucijų kontaktinius duomenis, elgesį ir patirtį būtų aiškiai suprantama ir veiksmingai platinama, kad piliečiai galėtų naudotis teisėmis, kurios jiems suteikiamos pagal Direktyvą ir nacionalines įgyvendinimo sistemas.

Direktyvoje nustatytos kelios priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti, kad suinteresuotieji subjektai būtų gerai informuoti ir galėtų lengvai gauti tinkamą informaciją apie profesinių kvalifikacijų pripažinimą. Viena iš pagrindinių priemonių – įsteigti nacionalinius pagalbos centrus²⁶, kurie veiktų kaip pagrindiniai

²² [Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl profesinių paslaugų reglamentavimo reformų rekomendacijų, COM\(2016\) 820 final.](#)

²³ Iš dalies keičiančia Direktyva 2013/55/ES padaryti keli esminiai Direktyvos pakeitimai, įskaitant Europos profesinės kortelės, įspėjimo mechanizmo nustatymą, Vidaus rinkos informacinės sistemos (IMI) naudojimą ir teisės iš dalies užsiimti profesine veikla koncepciją.

²⁴ Šiuo metu iš pirmosios bylų grupės procedūros vis dar oficialiai pradėtos prieš BE, DE, EL, HR ir SK (dvi iš jų šiuo metu baigiamos), o iš antrosios – prieš BE, CZ (teismo sprendimas), DE, ES, SK (teismo sprendimas).

²⁵ Išsami informacija apie Direktyvos vykdymo užtikrinimą vertinamu laikotarpiu pateikiama Komisijos tarnybų darbinio dokumento 9 skyriuje.

²⁶ Direktyvos 2005/36/EB 57b straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kiekviena valstybė narė turi paskirti pagalbos centrą, kuris piliečiams ir institucijoms teiktų informaciją ir pagalbą, susijusią su profesinių kvalifikacijų pripažinimu.

kontaktiniai centrai specialistams ir kompetentingoms institucijoms, siekiantiems gauti rekomendacijų ir informacijos. Jie padeda pareiškėjams teikdami informaciją apie pripažinimo procesą, padėdami jiems suprasti reikalavimus ir konsultuodami juos teisių ir pareigų pagal ES ir nacionalinę teisę klausimais. Jie taip pat skatina kompetentingų institucijų bendradarbiavimą, užtikrindami, kad būtų racionalizuota savitarpio pagalba ir keitimasis informacija.

Pagalbos centrai pasirodė esą vertingas informacijos šaltinis Komisijai apie problemas, su kuriomis dažnai susiduria judūs specialistai. Viena iš problemų, apie kurią pranešta ir kuri įrodo informacijos ir informuotumo didinimo svarbą, yra ribotas supratimas apie Europos profesinės kortelės, kuria užtikrinamas supaprastintas ir greitesnis tam tikrų reglamentuojamųjų profesijų elektroninis pripažinimas, prieinamumą ir paskirtį²⁷. Kelių valstybių narių respondentai pastebėjo, kad specialistai dažnai nežino, kad Europos profesinė kortelė yra prieinama galimybė²⁸. Konsultacijų rezultatai parodė, kad suinteresuotieji subjektai tikisi platesnės komunikacijos ir gairių dėl įvairių profesinės kvalifikacijos pripažinimo galimybių, taip pat paramos ir išteklių pagalbos centrams.

Direktyvoje pabrėžiama ne tik pagalbos centrų, bet ir centralizuotos bei prieinamos informacijos internete svarba. Kontaktiniai centrai veikia kaip skaitmeniniai vartai informacijai apie administracines profesinių kvalifikacijų pripažinimo ir susijusios profesinės veiklos procedūras gauti. Sujungus įvairius procedūrinius aspektus į vieną naudotojams patogų portalą, kontaktiniai centrai padeda pareiškėjams ir kompetentingoms institucijoms sklandžiau ir greičiau bendrauti. Jie užtikrina, kad judūs piliečiai ir kompetentingos institucijos galėtų susipažinti su visomis būtinomis formomis, gairėmis ir reikalavimais, neprivalėdami naršyti per skirtingus informacijos šaltinius, ir taip skatina paprastumą bei efektyvumą.

Nepaisant šių įvairių mechanizmų, visuomenei teikiama informacija ne visada yra vienodai patikima ir nuosekli. 2024 m. specialiojoje ataskaitoje dėl Direktyvos veikimo²⁹ Europos Audito Rūmai pažymėjo, kad, pavyzdžiui, reglamentuojamųjų profesijų sąrašai nacionalinėse duomenų bazėse kartais skiriasi nuo informacijos, kurią valstybės narės teikia ES reglamentuojamųjų profesijų duomenų bazei, kurioje renkama informacija apie visas reglamentuojamas profesijas, jų konkrečius reikalavimus ir kompetentingas institucijas ES ir EEE šalyse bei Šveicarijoje. Rengiant šią ataskaitą atlikti tyrimai taip pat parodė, kad buveinės ir priimančiųjų šalių pateikta informacija yra nenuosekli. Kai kuriais atvejais abiejų šalių informacijos ieškantiems respondentams buvo pateiktos prieštaringos arba neišsamios gairės³⁰. Siekdami išspręsti šią problemą, Europos Audito Rūmai rekomendavo Komisijai užtikrinti

---

²⁷ Šiuo metu Europos profesinė kortelė taikoma bendrosios praktikos slaugytojo, vaistininko, fizioterapeuto, kalnų vedlio ir nekilnojamojo turto agento profesijoms.

²⁸ Pavyzdžiui, valstybės narės praneša, kad dėl įvairių priežasčių jos ne visada informuoja pareiškėjus apie Europos profesinės kortelės galimybę (žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento 6.1 skirsnį).

²⁹ [Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita „Profesinių kvalifikacijų pripažinimas Europos Sąjungoje“, 2024 m.](#)

³⁰ Šiuo klausimu visų pirma žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento 8.2 skirsnį.

patikimą ir nuoseklią informaciją visuomenei, geriausia – naudojant vieną ES lygmens informacijos šaltinį.

Klausimais, kurie reglamentuojami pagal nacionalinę teisę laikantis ES teisės, priimančiosios šalies kompetentingos institucijos tebėra patikimas informacijos šaltinis. Siekiant palengvinti informacijos sklaidą piliečiams, ES lygmeniu turėtų būti teikiama išsami informacija apie praktinius pripažinimo procedūrų etapus, dokumentų reikalavimus, mokesčius ir galimybę pasirinkti adaptacijos laikotarpį arba tinkamumo testą kaip galimas kompensacines priemones. Žvelgiant į ateitį, dirbtiniu intelektu grindžiami didieji kalbos modeliai (LLM) gali gerokai pagerinti žmonių informacijos paiešką ir galėtų palaipsniui pakeisti tradicinę interneto svetainių informacijos struktūrą, užtikrinant piliečiams intuityvesnį ir efektyvesnį būdą gauti informaciją apie reglamentavimą.

3.2. Pripažinimo sistemos

Judžių ES piliečių, siekiančių, kad jų kvalifikacija būtų pripažinta kitoje valstybėje narėje, kad jie galėtų užsiimti reglamentuojamąja profesija, patirtis priklauso nuo taikytinos pripažinimo sistemos.

3.2.1. Bendroji pripažinimo sistema

Pagal bendrąją pripažinimo sistemą pareiškėjas, siekiantis įsisteigti kitoje valstybėje narėje, turi pateikti tam tikrus dokumentus, įskaitant pilietybės, profesinės kvalifikacijos ir atitinkamos patirties įrodymus, jei taikoma. Tada priimančiosios valstybės narės kompetentinga institucija kiekvienu konkrečiu atveju palygina pareiškėjo kvalifikaciją, suteikiančią jam teisę užsiimti tam tikra profesija buveinės valstybėje narėje, su nacionaliniais reikalavimais, taikomais norint užsiimti ta pačia profesija priimančiojoje valstybėje. Jei jie laikomi lygiaverčiais, suteikiamas pripažinimas, leidžiantis pareiškėjui verstis profesine veikla. Jei yra esminių skirtumų, kurių negalima kompensuoti profesine patirtimi ir (arba) mokymusi visą gyvenimą, institucija gali reikalauti atlikti tinkamumo testą arba numatyti adaptacijos laikotarpį, kad skirtumai būtų pašalinti. Sėkmingai užbaigus šį procesą, pareiškėjui suteikiamas pripažinimas ir jis gali teisėtai verstis profesija priimančiojoje valstybėje.

Nors Direktyvoje nustatyti terminai laikomi realistiškais ir paprastai jų laikomasi, dėl kelių veiksnių gali atsirasti vėlavimų. Pagal Direktyvos 51 straipsnio 2 dalį paraiška dėl pripažinimo pagal bendrąją sistemą turi būti išnagrinėta kuo greičiau ir ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo tos dienos, kai buvo pateiktas visas pareiškėjo dokumentų rinkinys. Remiantis keturių labai judžių profesijų imties analize³¹, šio termino iš esmės gerai laikomasi. Vis dėlto dėl neišsamių paraiškų, taip pat dėl to, kad valstybė narė, kurioje įgyta kvalifikacija, vėluoja atlikti ekspertų vertinimus arba dokumentų patikrinimus, procesas kartais užsitęsia. Vėlavimus taip

---

³¹ Siekiant gauti tikslus ir palyginamus duomenis iš valstybių narių valdžios institucijų, analizėje daugiausia dėmesio skirta radiologijos technologams, vidurinių mokyklų mokytojams, sveikatos priežiūros padėjėjams ir socialiniams darbuotojams. Šios keturios profesijos buvo pasirinktos, nes priklauso judžiausioms profesijoms, patenkančioms į bendrąją sistemą, remiantis reglamentuojamųjų profesijų duomenų bazės duomenimis ir jų judumo modeliais (apimančiais daug valstybių narių, o ne tik kelias).

pat lemia tai, kad nepakanka nacionalinio lygmens darbuotojų, kurie galėtų nagrinėti paraiškas, ir tam tikrų paraiškų sudėtingumas, visų pirma tais atvejais, kai svarstomos kompensacinės priemonės³².

Procedūra apima nemažus dokumentų reikalavimus ir ji ne visada palengvinama elektroninėmis ir (arba) skaitmeninėmis priemonėmis. ³³

Direktyvos VII priede pateiktas išsamus dokumentų, kurių įsisteigimo tikslais gali reikalauti nacionalinės kompetentingos institucijos, sąrašas. Valstybės narės paprastai reikalauja pateikti pagrindinius dokumentus, kurių reikia nagrinėjant paraiškas dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo: paprastai tai yra pilietybės, kvalifikacijos ir profesinės patirties įrodymai. Kiti reikalavimai, tokie kaip geros reputacijos patvirtinimai, sveikatos pažymos ar draudimo apsauga, labai skiriasi atsižvelgiant į profesiją ir šalį. Pareiškėjai turi pateikti vidutiniškai 5–10 dokumentų, iš viso apie 10–20 puslapių, nors kai kuriose valstybėse narėse šis skaičius gali būti didesnis. Valstybės narės vis dažniau taiko skaitmenines dokumentų pateikimo procedūras, tačiau elektroninio tvarkymo mastas vis dar skiriasi, o kai kurios šalys išlaiko iš dalies skaitmenines arba popierines sistemas³⁴. Vis dėlto, kalbant apie profesijas, kurioms taikoma Europos profesinė kortelė, visose valstybėse narėse prieinama skaitmeninė procedūra.

Pripažinimo procedūrų pagal bendrąją sistemą sudėtingumas priklauso nuo profesijų reglamentavimo valstybėse narėse panašumo laipsnio. Tai yra lengviau, kai buveinės ir priimančiosios valstybės narės panašiai reglamentuoja reikalavimus, taikomus norint užsiimti tam tikra profesija. Jei reglamentavimas labai skiriasi arba jei buveinės valstybė narė nereglamentuoja profesijos, o priimančioji valstybė narė ją reglamentuoja, pripažinimas vis tiek įmanomas, tačiau pareiškėjams sunkiau surinkti jų profesinę kvalifikaciją patvirtinančius įrodymus.

Nedidelė dalis pripažinimo procedūrų pagal bendrąją sistemą baigiasi neigiamu sprendimu dėl pripažinimo³⁵. Priėmus tokius sprendimus, pareiškėjai negali versti pasirinkta profesija. Siekiant nustatyti priežastis, kuriomis grindžiami šie sprendimai, reikia atlikti tolesnę analizę, ypač tais atvejais, kai pareiškėjai nepateikia įrodymų, kurių reikalauja pripažinimo institucija. Kai kurie neigiami sprendimai taip pat galėtų būti

---

³² Daugiau informacijos apie procedūros trukmę ir galimo vėlavimo priežastis pateikta Komisijos tarnybų darbinio dokumento 2 skirsnyje.

³³ Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento 2 skirsnį, kuriame pateikiama daugiau informacijos ne tik apie pilietybę, kvalifikaciją ir profesinę patirtį patvirtinančius dokumentus, bet ir apie tai, kokių rūšių dokumentų prašoma pagal bendrąją pripažinimo sistemą, taip pat apie tai, koku mastu valstybėse narėse pripažinimo procedūrą galima užbaigti elektroninėmis priemonėmis.

³⁴ Išskyrus tas profesijas, kurioms taikoma Europos profesinės kortelės procedūra, galimybė naudotis visiškai elektroninėmis procedūromis (išskyrus tas, kurioms taikoma Europos kortelės procedūra) skiriasi atsižvelgiant į valstybę narę ir profesiją. Pavyzdžiui, kalbant apie sveikatos priežiūros padėjęjo profesiją, tik keturios valstybės narės (DK, FI, PT ir RO) siūlo visiškai elektroninę pripažinimo procedūrą, o, kalbant apie socialinius darbuotojus, visiškai elektroninė pripažinimo procedūra yra prieinama visose valstybėse narėse, išskyrus tris. Prieinamų elektroninių procedūrų naudojimas taip pat labai skiriasi. Pavyzdžiui, nors judūs radiologijos technologo profesijos atstovai visiškai elektroninę pripažinimo procedūrą gali atlikti beveik visose valstybėse narėse, pareiškėjai skirtingose valstybėse narėse elektroninę procedūrą renkasi labai skirtingai – nuo 10 proc. HR iki daugiau kaip 95 proc. IE, FI, PT, FI ir DK. Prie šios ataskaitos pridedamame Komisijos tarnybų darbo dokumente pateikiama papildomų iliustracinių duomenų šiuo klausimu.

³⁵ 2020–2024 m. laikotarpiu ši dalis buvo 7,4 proc.

priimami dėl griežtų reikalavimų, kuriais ribojamas lankstumas tvirtinant dokumentus. Kai kuriais atvejais pareiškėjai taip pat gali nuspręsti nebeteikti paraiškos, jei taikomos ilgos arba sudėtingos procedūros. Kitais atvejais sprendimas neteikti dokumentų gali būti susijęs su tuo, kad pareiškėjas neturi reikalaujamos formalios kvalifikacijos, patirties ir (arba) neteistumo.

3.2.2. Automatinis pripažinimas remiantis profesine patirtimi

Pripažinimas remiantis profesine patirtimi daugiausia susijęs su amatų, prekybos ir pramonės profesijomis, kurioms netaikomi ES lygmens suderinti būtiniausi rengimo reikalavimai. Konkrečiau, ši pripažinimo sistema taikoma Direktyvos IV priede išvardytoms profesinės veiklos rūšims (pvz., dažytojams, mūriniams, dailidėms, viešojo maitinimo įstaigų vadovams ir kt.). Pagal šią sistemą specialisto, įgijusio pakankamą ir patikrintą reglamentuojamosios profesijos patirtį vienoje valstybėje narėje, kvalifikacija gali būti automatiškai pripažįstama kitoje valstybėje narėje neatliekant papildomo vertinimo. Pareiškėjas turi pateikti įrodymus, pavyzdžiui, kompetentingų institucijų išduotus pažymėjimus ar patvirtinimus, kad jis teisėtai ir veiksmingai dirbo pagal profesiją nustatytą laikotarpį (paprastai nuo dvejų iki šešerių metų, atsižvelgiant į profesiją, užimtumo statusą ir mokymo lygį). Tuomet priimančioji valstybė narė turi pripažinti pareiškėjo teisę užsiimti ta pačia ar panašia veikla. Šia procedūra supaprastinamas patyrusių specialistų judumas, kartu išlaikant paslaugų kokybę ir visuomenės apsaugos priemones.

Nepaisant šios antrosios pripažinimo sistemos teikiamų privalumų, ja naudojamosi retai. Palyginti su bendrąja sistema, ši antroji pripažinimo sistema paprastai yra greitesnė – pripažinimo procedūros trunka nuo mažiau nei vieno mėnesio iki trijų mėnesių nuo paraiškos nagrinėjimo užbaigimo. Be to, šios sistemos privalumas yra tas, kad remiamasi patikrinama profesine patirtimi, o ne formalaus mokymo pažymėjimais, ir reikalaujama pateikti nedaug dokumentų. Tačiau sistema vis dar naudojama nevienodai – tik nedaugelis valstybių narių ja naudojasi reguliariai, o didelė grupė praneša, kad ja nesinaudoja arba naudojasi labai ribotai³⁶. To priežastis nėra aiški ir ją reikia toliau analizuoti, be kita ko, dėl riboto apklausos atsakymų šia tema skaičiaus. Pavyzdžiui, skirtingi suinteresuotieji subjektai toje pačioje valstybėje narėje skirtingai vertina sistemos patogumą ir aktualumą. Nors daugelis kompetentingų institucijų ir nacionalinių ekspertų mano, kad dabartinė sistema yra praktiška, o profesinės patirties vertinimas yra palyginti paprastas, ypač kai jis pagrįstas buveinės valstybės narės išduotais pažymėjimais, daugelis kitų mano, kad procedūra ir ją pagrindžiantys veiklos sąrašai yra pasenę³⁷. Šie nacionaliniai ekspertai mano, kad IV priede pateikti profesijų sąrašai ir pagrindinė nomenklatūra yra neaiškūs, o apibrėžtys iš dalies sutampa arba yra netikslios, todėl sunku nustatyti, kurios profesijos atitinka reikalavimus. Be to, dėl biurokratinių kliūčių, trūkstančių skaitmeninių

³⁶ 2020–2024 m. penkios ES valstybės narės, kurios priėmė daugiausia sprendimų dėl pripažinimo remdamosi profesine patirtimi (FR, RO, PL, PT ir DE), pagal šią sistemą priėmė daugiau kaip 72 proc. visų sprendimų. Dešimt valstybių narių pranešė, kad, remdamosi profesine patirtimi, priėmė 20 ar mažiau sprendimų dėl pripažinimo.

³⁷ Pavyzdžiui, 55 proc. kompetentingų institucijų ir 50 proc. nacionalinių ekspertų mano, kad IV priedas yra pritaikytas prie dabartinių specialistų poreikių. Daugiau duomenų apie tai, kaip suinteresuotieji subjektai vertina IV priedo veikimą, pateikta Komisijos tarnybų darbinio dokumento 3.1 skirsnyje.

procesų ir nenuoseklios dokumentavimo praktikos valstybėse narėse kartais būna sunku teikti paraiškas.

3.2.3. Automatinis pripažinimas remiantis būtiniausiais rengimo reikalavimais

Profesinių kvalifikacijų pripažinimas remiantis būtiniausiais rengimo reikalavimais yra racionaliausia pripažinimo sistema, nes kompetentinga institucija turi tik patikrinti dokumento autentiškumą. Ši sistema reglamentuojama Direktyvos III antraštinės dalies III skyriuje ir paprastai vadinama automatinio pripažinimo sistema. Ji taikoma tokioms profesijoms kaip medicinos gydytojai, bendrosios praktikos slaugytojai, gydytojai odontologai, veterinarijos gydytojai, akušeriai, vaistininkai ir architektai (toliau – sektorių profesijos).

Suderintais būtiniausiais rengimo reikalavimais sektorių profesijoms užtikrinamas nuoseklus švietimo ir mokymo pagrindas visoje ES. Šiais reikalavimais išlaikomas valstybių narių tarpusavio pasitikėjimas ir mažinami švietimo standartų skirtumai, užtikrinant tam tikrą patikrinamą kompetencijos lygį ir prisidedant prie pacientų ir paslaugų gavėjų saugos. Direktyvoje nustatyti kiekvienai profesijai taikomi konkretūs būtiniausi rengimo reikalavimai, o tam tikrus reikalavimus galima pritaikyti deleguotaisiais aktais, kad jie ir toliau atitiktų mokslo ir technikos pažangą. Ja gerbiamas nacionalinių švietimo ir mokymo sistemų savarankiškumas, sudarant sąlygas valstybėms narėms viršyti šiuos būtiniausius reikalavimus atsižvelgiant į savo poreikius.

Apskritai suinteresuotieji subjektai pripažinimo sistemos, grindžiamos būtiniausiais rengimo reikalavimais, veikimą vertina palankiau nei kitų pripažinimo sistemų veikimą. Kadangi paraiškos teikimo mokesčiai paprastai yra maži, laikomasi procedūrinių terminų ir dokumentų reikalavimų, kuriuos galima įvykdyti, šia pripažinimo sistema veiksmingai ir ekonomiškai efektyviai palengvinamas profesinis judumas. Dėl šių priežasčių suinteresuotieji subjektai iš esmės sutinka, kad automatinio pripažinimo sistema, grindžiama būtiniausiais rengimo reikalavimais, yra geresnis sprendimas nei bendroji pripažinimo sistema, kurios veiksmingumas ir efektyvumas priklauso nuo valstybių narių teisės aktų suderinimo lygio. Ji taip pat vertinama geriau nei pripažinimas remiantis profesine patirtimi, kurio taikymą kai kurios institucijos laiko ne tokiu paprastu dėl pirmiau nurodytų priežasčių³⁸.

Atsižvelgiant į automatinio pripažinimo privalumus, akivaizdu, kad jis turėtų būti taikomas ir kitoms profesijoms. Taikant automatinio pripažinimo sistemą profesijoms, kurioms ji šiuo metu netaikoma, būtų supaprastintas ir paspartintas pripažinimo procesas, taip palengvinant profesinių kvalifikacijų pripažinimą ir skatinant profesinį judumą ES. Tai galima daryti įvairiai. Be galimybės išplėsti profesijų, kurioms taikomi būtiniausi rengimo reikalavimai buvo suderinti teisės aktų pakeitimais, sąrašą, taip pat yra galimybė remtis bendrosiomis rengimo struktūromis arba bendraisiais rengimo testais, kurie gali būti patvirtinti deleguotaisiais aktais.

Bendrosios rengimo struktūros suteikia lanksčiausią galimybę. Jomis siekiama sudaryti sąlygas daugiau specialistų judėti visoje ES, išplečiant automatinį

---

³⁸ Daugiau informacijos apie kompetentingų institucijų patirtį taikant automatinio pripažinimo sistemą ir jos vertinimą pateikta Komisijos tarnybų darbinio dokumento 4 skyriuje.

pripažinimą, grindžiamą bendru žinių, įgūdžių ir kompetencijų rinkiniu, kad būtų galima užsiimti konkrečia reglamentuojamąja profesija. Bendrosiomis rengimo struktūromis nevisiškai suderinami rengimo reikalavimai ir valstybėms narėms suteikiama galimybė išlaikyti tiek bendrosios rengimo struktūros reikalavimus atitinkantį mokymą, tiek kitus mokymus, kuriuos baigus galima užsiimti reglamentuojamąja profesija. Remiantis Direktyva, bendroji rengimo struktūra gali būti nustatoma profesijoms, kurioms būdingas didelis judumo lygis arba kurios gali padidinti tarpvalstybinį judėjimą ir kurių atžvilgiu profesijų reglamentavimas ir švietimas bei mokymas yra pakankamai suderinti mažiausiai keliose valstybėse narėse. Konkrečiai, bent trečdalis ES valstybių narių turi reglamentuoti šią profesiją ir bent trečdalis jų šiuo metu turi turėti bendrą žinių, įgūdžių ir kompetencijų rinkinį, kuriuo būtų grindžiama galima bendroji rengimo struktūra. Struktūra taip pat turi būti suderinta su galiojančiais ES ir nacionalinės teisės aktais ir įrodyti, kad ji proporcingai tarnauja viešajam interesui. Automatinis pripažinimas ir bendrieji rengimo reikalavimai pagal konkrečią bendrąją rengimo struktūrą būtų taikomi tik nacionalinėms kvalifikacijoms, atitinkančioms jos reikalavimus, ir tik tarp tokioje bendrojoje rengimo struktūroje dalyvaujančių valstybių narių. Nors bendrąją rengimo struktūrą palengvinamos pripažinimo procedūras ir ji sulaukė profesinių organizacijų, siekiančių matomumo ES lygmeniu, susidomėjimo, iki šiol nebuvo nustatyta jokia bendroji rengimo struktūra, nes nagrinėjamos profesijos nevisiškai atitiko Direktyvoje nustatytus reikalavimus, kaip paaiškinta pirmiau. Tai dažnai buvo susiję su skirtingais nacionaliniais švietimo ir mokymo reikalavimais, taikomais norint užsiimti atitinkama profesine veikla. 2019 m. slidinėjimo instruktoriaus profesijai nustatytas bendrasis rengimo testas.

Dedamos pastangos nustatyti fizioterapeutų bendrąją rengimo struktūrą. 2022 ir 2023 m. Komisija aptarė bendrąsias rengimo struktūras su profesinių kvalifikacijų pripažinimo koordinatorių grupe, kuri nustatė, kad fizioterapeuto ir statybos inžinieriaus profesijoms galėtų būti taikoma bendroji rengimo struktūra. 2024 m. kovo mėn. Komisijos profesinių kvalifikacijų pripažinimo koordinatorių ekspertų grupėje buvo sukurtas bendrųjų rengimo struktūrų pogrupis. Šiuo metu pogrupį sudaro valstybių narių atstovai ir valstybių narių paskirti fizioterapijos ekspertai, o jo darbas sutelktas tik į galimybę sukurti fizioterapeuto profesijos bendrąją rengimo struktūrą. Visų pirma ekspertų pogrupis padėjo Komisijai parengti su šia profesija susijusio švietimo, mokymo ir reglamentavimo valstybėse narėse aprašą. Remdamasi preliminariais pogrupio darbo rezultatais, Komisija baigia rengti aprašą, kuriuo ji ketina grįsti deleguotąjį aktą dėl fizioterapeutų bendrosios rengimo struktūros pagal įgūdžių perkeliavimo iniciatyvą.

Be to, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, Komisija siekia nustatyti papildomas profesijas, kurių bendrosios rengimo struktūros galėtų būti sukurtos ateityje. Be to, šiuo metu svarstoma, kaip vidutinės trukmės laikotarpiu dar labiau supaprastinti ir struktūrizuoti bendrajai rengimo struktūrai tinkamų profesijų atrankos, prioritetų nustatymo ir vertinimo procesą. Dedant šias pastangas reikia glaudžiai bendradarbiauti su valstybėmis narėmis, taip pat su atitinkamomis profesinėmis organizacijomis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais.

Automatinį pripažinimą galima taikyti ne tik didesniai skaičiui profesijų, bet ir supaprastinti automatinio pripažinimo procedūrą, grindžiamą pačiais

būtiniausiais rengimo reikalavimais. Iš esmės patikrinimo, ar pareiškėjo pateikti profesinės kvalifikacijos įrodymai atitinka Direktyvos V priede išvardytus priimtinus įrodymus, procesas turėtų būti paprastas ir greitas. Tačiau praktiškai kompetentingos institucijos kartais skiria daug laiko ir pastangų pareiškėjų pateiktiems dokumentams nagrinėti. Iš įrodymų matyti, kad laikas, kurio reikia sprendimui priimti įvairiose valstybėse narėse ar net tos pačios valstybės narės institucijose, skiriasi.

Atrodo, kad pagrindinė problema yra dokumentų autentiškumo tikrinimas. Tam dažnai reikia, kad atitinkamos institucijos palaikytų ryšius. Nors šį procesą palaiko Vidaus rinkos informacinė sistema (IMI)³⁹, išteklių, administracinių struktūrų ir procedūrų prieinamumas ir kompetentingų institucijų reagavimo laikas turi įtakos tam, kaip sklandžiai ir greitai šis patikrinimas užbaigiamas. Paradoksalu, bet kartais kompetentingos institucijos technologinę pažangą laiko papildoma rizika, o ne galimybe racionalizuoti ir patobulinti procesus (pvz., dokumentus būtų lengviau klastoti naudojant naujausias technologijas).

Siekiant, kad būtiniausiais rengimo reikalavimais grindžiama pripažinimo sistema būtų iš tiesų automatinė, reikėtų naudoti naujas ir besiformuojančias technologijas, pavyzdžiui, didžiuosius kalbos modelius, kad būtų kuo labiau sumažintos administracinės užduotys. Kai taikytina, taip galėtų būti atlaisvinti išteklių esminėms užduotims, susijusioms su pripažinimo procesu, atlikti. Tokie sprendimai galėtų apimti skaitmeninius kredencialus ir skaitmenines procedūras, atitinkančias platesnes Komisijos skaitmeninės politikos iniciatyvas (žr. 5 skirsnį). Tačiau tam reikėtų išduoti skaitmeninius sertifikatus, kurių pagrindinius duomenis būtų galima lengvai patikrinti, ir (arba) atlikti alternatyvius procedūrinius veiksmus, kuriais buveinės valstybės narės pirmiausia patikrintų ir patvirtintų dokumentus ir duomenis (pvz., kalbant apie Europos profesinės kortelės procedūrą).

Nors į Direktyvą jau įtrauktas galimas skaitmeninių priemonių naudojimas, dabartinės nuostatos galėtų būti dar labiau pritaikytos, kad būtų visapusiškai išnaudotas skaitmenizacijos potencialas. Po 2013 m. pakeitimo teisinė sistema suteikė tam tikro lankstumo, nes buvo galima taikyti tokias priemones kaip Europos profesinė kortelė ir dažniau naudotis IMI sistema. Šios nuostatos parodė, kad Direktyva galima sėkmingai integruoti skaitmenines priemones į pripažinimo procesus. Elektroninės procedūros ir bendradarbiavimo platformos padėjo sumažinti administracinį sudėtingumą ir atskleidžia technologinių pokyčių integravimo į Direktyvos veiklos mechanizmus pridėtinę vertę⁴⁰. Vis dėlto prie skaitmeninių procedūrų valstybėse narėse pereinama nevienodai. Daugeliu atvejų kompetentingos institucijos dėl parašo tikrinimo ar kitų saugumo problemų vis dar reikalauja, kad mobilieji darbuotojai ir specialistai pateiktų popierines dokumentų kopijas, nepaisant esamų elektroninio pateikimo galimybių. Skaitmeninės technologijos smarkiai pažengė į priekį, todėl atsirado aiški galimybė geriau pasinaudoti visiškai

---

³⁹ Vidaus rinkos informacinė sistema (IMI) – saugi, daugiakalbė internetinė duomenų bazė, padedanti valdžios institucijoms, kurios dalyvauja praktiškai įgyvendinant ES teisę, keisti informacija.

⁴⁰ Vienas akivaizdžiausių Europos profesinės kortelės procedūros privalumų – trumpas nagrinėjimo laikas. Remiantis kompetentingų institucijų apklausa, daugiau kaip 60 proc. valstybių narių pripažinimo procedūras užbaigia greičiau nei per vieną mėnesį, o likusios nurodo vieno–dviejų mėnesių laikotarpį. Nė viena valstybė narė nepranešė apie ilgesnį nei dviejų mėnesių laikotarpį.

elektroninėmis ir sąveikiomis pripažinimo procedūromis, kurios yra greitesnės, nuoseklesnės, saugesnės ir prieinamesnės tiek piliečiams, tiek kompetentingoms institucijoms.

4. Tarpusavio pasitikėjimas ir administracinis bendradarbiavimas yra labai svarbūs reglamentavimo sistemos veikimui

Valstybių narių administracinių institucijų tarpusavio pasitikėjimas yra labai svarbus siekiant užtikrinti tinkamą Direktyva nustatytos reguliavimo sistemos veikimą. Siekiant išlaikyti aukštą pasitikėjimo lygį, reikia skaidrių, nuoseklių ir proporcingų taisyklių, kuriais būtų valdomas profesinių kvalifikacijų reglamentavimas ir pripažinimas valstybėse narėse. Tai taip pat labai priklauso nuo valstybių narių laiku teikiamų pranešimų, kad būtų užtikrintas skaidrumas ir palengvinta taisyklių priežiūra bei vykdymo užtikrinimas (4.1 skirsnis), ir nuo veiksmingo įspėjimo mechanizmo, įdiegto siekiant dalytis svarbia informacija apie specialistus, kurie gali kelti riziką, naudojimo (4.2 skirsnis). Galiausiai, siekiant išlaikyti pasitikėjimą reglamentavimo sistema, ją reikia reguliariai atnaujinti, kad būtų atsižvelgta į naujausius mokslo ir technikos pasiekimus (4.3 skirsnis).

4.1. Pranešimai

Profesinių kvalifikacijų direktyva apima tam tikrus pranešimo reikalavimus valstybėms narėms, kad būtų užtikrintas pripažinimo proceso skaidrumas ir veiksmingas koordinavimas. Pavyzdžiui, valstybės narės privalo informuoti Komisiją apie visas profesijas, kurių vykdymą jos reglamentuoja, taip pat apie kvalifikacijos reikalavimus ir kompetentingas institucijas, atsakingas už pripažinimą reglamentuojamųjų profesijų duomenų bazėje. Pagal Direktyvą valstybės narės taip pat privalo pranešti Komisijai apie priimtus įstatymus, kitus teisės aktus ir administracines nuostatas, kurie turi įtakos nacionaliniams kvalifikacijos įrodymams, kuriems pagal Direktyvą taikomas automatinis pripažinimas, remiantis ES suderintais būtiniaisiais rengimo reikalavimais. Todėl taip pat reikėtų pranešti apie bet kokio naujo mokymo, kurį baigus išduodami nacionaliniai kvalifikacijos įrodymai, kuriems taikomas Direktyvos V priedas, nustatymą ir apie bet kokius į Direktyvos V priedą jau įtrauktų kvalifikacijos įrodymų, pagrindinio rengimo ir (arba) kvalifikaciją suteikiančių įstaigų pakeitimus. Tokie pranešimai turi būti perduodami per IMI. Tada Komisija, priimdama deleguotuosius aktus, atnaujina V priedą. Valstybės narės taip pat turi pateikti Komisijai nacionaliniu lygmeniu priimtų individualių sprendimų dėl pripažinimo, kuriais užtikrinamas profesinio judumo tarp valstybių narių ir pripažinimo rodiklių pagal profesiją ir šalį skaidrumas, skaičių. Dėl šių pareigų pranešti Direktyva užtikrinamas skaidrumas, priežiūra ir bendradarbiavimas, todėl informacija apie kvalifikacijas ir profesines taisykles gali išlikti nuosekli, naujausia ir patikima visoje ES.

Nors 90 proc. apklaustų kompetentingų institucijų mano, kad IMI pranešimų sistema yra efektyvi, kai kurios iš jų mano, kad procesas yra sudėtingas ir užima daug laiko. Šios ataskaitos tikslais atlikti tyrimai parodė, kad kompetentingos

institucijos labai gerai išmano pranešimo procesą⁴¹. Kompetentingos institucijos iš esmės pripažįsta, kad tai svarbi skaidrumo, bendradarbiavimo ir reglamentavimo nuoseklumo visoje ES užtikrinimo priemonė. Tačiau kelios institucijos taip pat apibūdina procesą kaip administraciniu požiūriu sudėtingą ir reikalaujantį daug laiko, visų pirma tais atvejais, kai dėl dažno atnaujinimo arba sudėtingų nacionalinių reformų reikia pateikti kelis pranešimus. Kai kurios iš jų reiškia susirūpinimą dėl to, kad gairės yra ribotos, o informacija, kurią reikia pateikti, aiškinama skirtingai, todėl įvairiose šalyse gali atsirasti neatitikimų. Kitos pabrėžia techninius sunkumus, susijusius su elektroninio pateikimo procesu, ir poreikį geriau koordinuoti nacionalinių ministerijų ir profesinių įstaigų veiklą savo valstybėje narėje.

4.2. Įspėjimo mechanizmas

Nuo 2016 m. Direktyvoje numatytas įspėjimo apie specialistus, kurių profesinės veiklos vykdymą valstybės narės teritorijoje apribojo arba uždraudė nacionalinės valdžios institucijos arba teismai, mechanizmas. Pagrindinis jo tikslas – sudaryti sąlygas kompetentingoms institucijoms greitai bendrauti, kai specialisto teisė verstis profesine veikla buvo apribota, sustabdyta arba visam laikui panaikinta dėl drausminių ar baudžiamųjų sankcijų, ypač sektoriuose, kurie daro tiesioginį poveikį visuomenės saugai, pavyzdžiui, sveikatos priežiūros ar nepilnamečių švietimo sektoriuose. Valstybės narės taip pat privalo siųsti įspėjimus, kai specialistai kvalifikacijos pripažinimo procese naudoja suklastotus diplomus. **Atsižvelgiant į ES ir valstybių narių kompetencijos pasidalijimą, pastarosios atlieka labai svarbų vaidmenį įgyvendinant ir valdant įspėjimo mechanizmo sistemą nacionaliniu lygmeniu.** Direktyvoje reikalaujama, kad valstybės narės keistųsi informacija apie visus sprendimus, priimtus siekiant apriboti ar uždrausti, net ir laikinai, tam tikram asmeniui užsiimti profesine veikla. Tačiau valstybės narės ir toliau yra kompetentingos nustatyti tokio sprendimo priežastis. Todėl priežastys įvairiose ES srityse gali labai skirtis. Todėl valstybės narės lieka atsakingos už įspėjimo mechanizmo įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu ir tolesnius veiksmus, susijusius su gautais įspėjimais. Jų kompetentingos institucijos turi nustatyti atitinkamus atvejus ir per nustatytą laiką (paprastai per tris dienas) per IMI sistemą pateikti įspėjimus. Valstybės narės taip pat privalo užtikrinti, kad įspėjimai būtų tikslūs, pateikiami laiku ir neviršytų to, kas tikrai būtina pagal duomenų apsaugos taisykles. Gavusios įspėjimus, priimančiųjų valstybių narių institucijos privalo peržiūrėti informaciją, įvertinti jos svarbą savo jurisdikcijai ir imtis atitinkamų priemonių pagal savo nacionalinės teisės aktus. Nors Komisija naudoja IT priemonę (IMI), ji informacijos mainuose neatlieka jokio siuntėjo, gavėjo ar valdytojo vaidmens. Jos vaidmuo – stebėti bendrą sistemos veikimą, užtikrinti nuoseklų taikymą visose valstybėse narėse ir per IMI sistemą teikti technines ir procedūrinės gaires.

Įspėjimo mechanizmas neturėtų būti vertinamas atskirai. Juo nepakeičiami jokie nacionaliniai registrai, kuriuos valstybės narės gali turėti, siekdamos stebėti specialistus, kurių profesinės veiklos vykdymas yra sustabdytas, uždraustas ar apribotas; juo papildomos kitos Direktyvoje įtvirtintos nuostatos, kuriomis

---

⁴¹ Daugiau kaip 90 proc. respondentų tvirtina, kad žino, kaip pranešti per IMI, ir tiek pat nurodo, kad pranešimo sistema yra efektyvi. Daugiau informacijos apie suinteresuotųjų subjektų nuomones dėl pranešimų teikimo ir tikrinimo pateikta Komisijos tarnybų darbinio dokumento 4.4 skirsnyje.

nacionalinėms valdžios institucijoms suteikiama galimybė apsaugoti vartotojų ir pacientų interesus patikrinant, ar nėra laikino ar galutinio draudimo verstis profesine veikla arba apkaltinamųjų nuosprendžių.

Vis dėlto daugiau dėmesio reikia skirti dideliame įspėjimų, siunčiamų tarp valstybių narių, skaičiaus skirtumui. Žinoma, įspėjimų skaičiaus skirtumai tam tikru mastu susiję su valstybės narės dydžiu ir registruotų specialistų skaičiumi. Tačiau atrodo, kad ne mažiau svarbūs ir kiti veiksniai, įskaitant administracinės praktikos ir teisinių sistemų skirtumus (pvz., sustabdymo priemonių buvimą ir taikymą bei jų taikymo priežastis) ir turimus išteklius, skirtus profesinių taisyklių stebėsenai ir vykdymo užtikrinimui. Didėjanti įspėjimų dėl administracinių priežasčių⁴² skaičiaus tendencija rodo, kad reikia toliau derinti veiksmus visoje ES ir toliau tobulinti įspėjimo mechanizmo įgyvendinimą, kad visoje ES būtų užtikrintas nuoseklumas ir veiksmingumas.

Komisija imasi priemonių valstybių narių iškeltiems klausimams, susijusiems su įspėjimo mechanizmo įgyvendinimu, spręsti. Iki 2020 m. buvo pradėtos kelios pažeidimų nagrinėjimo procedūros dėl teisinių sistemų, susijusių su įspėjimo mechanizmu valstybėse narėse, kūrimo. Dėl to valstybės narės priėmė būtinas priemones, kad būtų galima laikytis Direktyvos. Komisija taip pat numatė galimybę siunčiančiosioms institucijoms atskirti įspėjimus, kurie pateikiami dėl „svarbių priežasčių, susijusių su profesinės veiklos vykdymu“, ir įspėjimus, pateikiamus dėl „kitų priežasčių“. Įspėjimas „dėl kitų priežasčių“ apima, pavyzdžiui, atvejus, kai specialistas laikinai nušalinamas nuo profesinės veiklos dėl administracinių reikalavimų nesilaikymo. Nors suinteresuotieji subjektai palankiai įvertino šią priemonę, kai kurie paragino pateikti papildomų paaiškinimų, kuriuos sustiprina 2024 m. Europos Audito Rūmų audito ataskaitoje pateikta rekomendacija šiuo klausimu. Reaguodama į tai, Komisija rengia kompetentingoms institucijoms skirtą rekomendacinį dokumentą ir praktinius mokymus, kad paaiškintų įspėjimų skirstymą į kategorijas ir spręstų kitus su įspėjimais susijusius praktinius klausimus, kuriuos iškėlė valstybės narės.

4.3. Automatinio pripažinimo sistemos, grindžiamos būtiniausiais rengimo reikalavimais, atnaujinimas

Siekiant išlaikyti dinamišką ir veiksmingą profesinių kvalifikacijų pripažinimo sistemą ES, būtina nuolat atnaujinti Direktyvoje nustatytus būtiniausius rengimo reikalavimus profesijoms, kurioms taikomas automatinis pripažinimas. Nuo 2013 m. Komisija turi įgaliojimus atnaujinti šiuos reikalavimus deleguotaisiais aktais, siekdama užtikrinti, kad kvalifikacijos, kurioms taikomas automatinis pripažinimas, ir toliau atitiktų visuotinai pripažintus mokslo ir technikos pasiekimus visoje ES. Šis procesas yra labai svarbus siekiant išlaikyti valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą ir užtikrinti visuomenės sveikatą, pacientų saugą ir paslaugų kokybę, kartu užtikrinant, kad automatinis pripažinimas ir toliau atspindėtų dabartines profesines realijas, o ne pasenusius standartus.

Būtiniausių rengimo reikalavimų atnaujinimo procesas parengtas taip, kad būtų atsižvelgta į tai, kaip į teisinės sistemas ir mokymo programas visoje ES įtraukta

⁴² Žr. pridedamo Komisijos tarnybų darbinio dokumento 8.1 skyrių.

mokslo ir technikos pažanga. Direktyva gerbiama nacionalinių švietimo ir mokymo sistemų savarankiškumas ir mokymo metodų įvairovė visoje ES. Ja siekiama atspindėti valstybių narių teisės aktų pakeitimus ir į juos atsižvelgti, o ne priversti laikytis reikalavimų. Tai daroma nustatant būtiniausius rengimo reikalavimus, būtinus tarpvalstybiniam automatiniam pripažinimui, kartu sudarant sąlygas valstybėms narėms viršyti arba papildyti šiuos reikalavimus jų teritorijoje teikiamo švietimo ir mokymo tikslais, atsižvelgiant į jų konkrečius poreikius ir švietimo aplinkybes. Atnaujinimo procesas apima techninius ir mokslinius vertinimus, kurie dažnai grindžiami tyrimais, konsultacijomis su ekspertais ir suinteresuotųjų subjektų, pavyzdžiui, profesinių asociacijų, švietimo įstaigų ir valstybių narių ekspertų, indėliu per profesinių kvalifikacijų pripažinimo koordinatorių grupę.

Diskusijos dėl būtiniausių rengimo reikalavimų atnaujinimo dažnai yra sudėtingos ir techninės. Reikia nuolat siekti pusiausvyros tarp judumo palengvinimo nustatant pasiekiamo lygio bendrą standartą ir užtikrinimo, kad Direktyvoje nustatyti būtiniausi rengimo reikalavimai atspindėtų dabartinę visuotinai pripažintą praktiką ir technologinę pažangą valstybėse narėse. Mokslo pažanga taip pat turi būti derinama su teisiniu stabilumu, vengiant dažnų ar trikdančių pokyčių, kurie apsunkina įgyvendinimą.

Iki šiol priimti deleguotieji aktai, kuriais atnaujinami bendrosios praktikos slaugytojo, gydytojo odontologo, vaistininko ir veterinarijos gydytojo profesijoms taikomi būtiniausi rengimo reikalavimai, grindžiami mokslo ir technikos pažanga. Komisija taip pat užsakė atlikti akušerių profesijos tyrimą. Remiantis Komisijos atliktu jo išvadų vertinimu, taip pat gali būti atnaujinti akušeriams taikomi būtiniausi rengimo reikalavimai.

Be to, siekiant išsaugoti tarpusavio pasitikėjimą sistema, labai svarbu reguliariai atnaujinti profesinių kvalifikacijų, kurioms taikomas automatinis pripažinimas, grindžiamas būtiniausiais rengimo reikalavimais, įrodymų sąrašą. Tokie atnaujinimai taip pat atliekami deleguotaisiais aktais, o kiekvienas sąrašo pakeitimas inicijuojamas valstybės narės IMI pranešimu. Iš tiesų pagal Direktyvą valstybės narės privalo pranešti Komisijai apie visus savo nacionalinių teisinių, administracinių ir vykdomųjų nuostatų pakeitimus, kurie daro poveikį kvalifikacijų, kurioms taikomas automatinis pripažinimas, įrodymams, o jų savalaikis bendradarbiavimas yra labai svarbus efektyviam sistemos veikimui.

Esama įvairių nuomonių dėl to, ar reikėtų išplėsti Komisijos deleguotuosius įgaliojimus atnaujinti būtiniausius rengimo reikalavimus pagal Direktyvą. Kai kurių suinteresuotųjų subjektų teigimu, esama galimybė atnaujinti Direktyvą priimant deleguotuosius aktus turėtų būti išplėsta ir apimti daugiau automatinio pripažinimo sistemos elementų, kad ji taptų dar lankstesnė ir labiau atitiktų kintančias aplinkybes. Daugiau įžvalgų šiuo klausimu pateikiama prie šios ataskaitos pridedamame Komisijos tarnybų darbiname dokumente. Jame pateikiama pagrindinių elementų (pvz., pagrindinio medicininio rengimo trukmės) ir techninių elementų (pvz., medicinos specialybių bendrinių pavadinimų), kuriems netaikomi Komisijos deleguotieji įgaliojimai, pavyzdžių. Paklausti apie galimą Komisijos deleguotųjų įgaliojimų išplėtimą, suinteresuotieji subjektai rekomenduoja sutelkti dėmesį į techninius

atnaujinimus tik priimant deleguotuosius aktus, kartu išsaugant pagrindinio turinio stabilumą. Dauguma apklaustųjų nepritarė tam, kad būtų naudojamosi deleguotaisiais įgaliojimais deleguotaisiais aktais iš dalies keisti esminius elementus (pvz., minimalią pagrindinio medicininio rengimo trukmę)⁴³.

Atskiras klausimas – ar dabartinis deleguotaisiais aktais grindžiamas procesas galėtų būti automatizuotas. Dalies būtinausių rengimo reikalavimų atnaujinimo proceso automatizavimas yra rizikingas. Iš esmės teisinė sistema galėtų būti iš dalies pakeista taip, kad valstybių narių kompetentingos institucijos galėtų automatiškai pridėti arba pakeisti naujus kvalifikacijų įrodymus, kuriems taikomas automatinis pripažinimas, tokius įrodymus išduodančių institucijų pavadinimus, ataskaitines datas ir kt., nereikalaujant tvarkyti pranešimų per IMI, konsultuotis su kitomis valstybėmis narėmis ir rengti deleguotųjų Komisijos sprendimų. Nors toks hipotetinis procesas būtų spartesnis, dabartine sistema pašalinama daug rizikos ir klaidų. Nors dabartinis būtinausių rengimo reikalavimų atnaujinimo būdas reikalauja daug išteklių, įdiegtos patikros ir kontrolė bei visų valstybių narių dalyvavimas iš esmės daro teigiamą poveikį tarpusavio pasitikėjimui ir pasitikėjimui automatinio pripažinimo sistema. Todėl pastangos galėtų būti sutelktos į dabartinių vidaus procesų efektyvumo didinimą, o ne į visišką jų pakeitimą.

5. Skaitmenizacija

Šios ataskaitos išvadose atkreipiamas dėmesys į keletą procedūrinių problemų, kurios daro poveikį profesinių kvalifikacijų pripažinimo efektyvumui ir patogumui. Šios išvados pakartotos suinteresuotųjų subjektų atsiliepimuose, kuriais asmenys, specialistai, įmonės ir pagalbos centrai nuolat praneša apie sudėtingas, ilgai trunkančias procedūras, popierinius reikalavimus kai kuriose valstybėse narėse ir didelius skirtumus tarp internetinių paraiškų teikimo procesų.

Europos profesinės kortelės įdiegimas buvo žingsnis skaitmenizacijos link, nes buvo sukurta ES lygmens elektroninė paraiškų teikimo procedūra⁴⁴. Pagrindinis privalumas pareiškėjams yra tas, kad procedūra suteikia galimybę naudotis supaprastinta, greitesne⁴⁵ ir skaidresne elektronine procedūra, pagal kurią jų profesinė kvalifikacija pripažįstama kitoje ES šalyje. Remiantis konsultacijomis, surengtomis rengiant šią ataskaitą, kompetentingos institucijos palankiai vertina tai, kad procedūra mažinamas administracinis dubliavimasis, didinamas skaidrumas ir bendras procesas tampa patogesnis naudotojams, ypač nuolat iš vienos valstybės į kitą vykstantiems pareiškėjams. Ja taip pat stiprinamas administracinis bendradarbiavimas per IMI, skatinant efektyvesnį institucijų bendravimą tikrinant kvalifikacijas ar profesinį statusą.

---

⁴³ Suinteresuotieji subjektai, pritariantys būtinausių rengimo reikalavimų atnaujinimui deleguotaisiais aktais, kaip argumentus nurodo lankstumą ir savalaikiškumą, o tie, kurie yra skeptiškesni, pabrėžia, kad reikia užtikrinti standartų stabilumą ir valstybių narių vykdomą tikrinimą. Daugiau informacijos apie suinteresuotųjų subjektų nuomones dėl deleguotųjų aktų naudojimo siekiant atnaujinti būtinausių rengimo reikalavimus pateikta Komisijos tarnybų darbinio dokumento 4.3 skirsnyje.

⁴⁴ Europos profesinė kortelė pirmą kartą pradėta taikyti 2016 m. penkioms konkrečioms reglamentuojamosioms profesijoms, numatant galimybę ateityje ją taikyti daugiau profesijų.

⁴⁵ Dauguma valstybių narių pranešė, kad, kalbant apie Komisijos tarnybų darbiname dokumente nagrinėtas dvi profesijas, kurioms taikoma Europos profesinė kortelė, procedūra užbaigiama per mažiau nei vieną mėnesį (žr. 6.1 skirsnį).

Tačiau yra Europos profesinės kortelės apribojimų, kuriuos būtų galima įveikti naudojant šiuolaikines skaitmenines technologijas. Kai kurios kompetentingos institucijos praneša, kad Europos profesinė kortelė gali būti sudėtinga ir sunkiai diegiama, o procedūriniais veiksmais ne visada sutaupoma laiko, palyginti su standartinė pripažinimo sistema, grindžiama būtiniaisiais rengimo reikalavimais arba bendrąja sistema. Techninės ir sąveikumo problemos (susijusios su nevienodu skaitmenizacijos lygiu valstybėse narėse) taip pat trukdo sklandžiam veikimui. Dar vienas trūkumas – menkas tiek specialistų, tiek valdžios institucijų informuotumas, todėl, nepaisant galimos naudos, ja naudojamosi ribotai. Kadangi šia procedūra neautomatizuojami ir nesupaprastinami dokumentų autentiškumo patvirtinimo ar klasifikavimo procesai, tai tebėra viena iš daug laiko užimančių užduočių, kurias rankiniu būdu turi atlikti daugelis kompetentingų institucijų.

2008 m. pradėjusi veikti IMI atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant Direktyvos veikimą. Ja sudaromos palankesnės sąlygos kompetentingoms institucijoms ir Komisijai keistis informacija ir pranešimais internetu. Kaip įgalinanti platforma, ji pati savaime neužtikrina savalaikio atsako, nes vis dar priklauso nuo nacionalinių kompetentingų institucijų administracinio indėlio. IMI procesai yra supaprastinti ir suderinti visoje ES. Nors pagal juos leidžiama teikti skaitmeninius dokumentus, dar nėra automatinio tikrinimo procesų, kurie, atsižvelgiant į naujausius techninius pokyčius, jau gali būti prieinami keliose šalyse. Nors daugelis valstybių narių pradėjo lygiagrečiai siūlyti alternatyvius, nacionalinius skaitmeninio pateikimo kanalus, iš atsiliepimų matyti, kad procesai tebėra nevienodi, o kelios valstybės narės ir toliau remiasi popieriniais dokumentais ir biurokratiniais procesais.

Remiantis patirtimi, įgyta taikant Europos profesinę kortelę ir IMI, vieningesnis skaitmeninis požiūris galėtų padėti sustiprinti apsaugos priemones ir tarpusavio pasitikėjimą, kuriais grindžiama Direktyva, kartu didinant efektyvumą, skaidrumą ir gerinant naudotojų patirtį. Suinteresuotieji subjektai pabrėžė, kad dabartinei teisinei sistemai, nors ji yra pakankamai lanksti, kad ją būtų galima laipsniškai tobulinti, trūksta aiškumo ir užmojo, kad būtų galima visapusiškai išnaudoti skaitmenizacijos ir supaprastinimo potencialą, o keliuose atsiliepimuose raginama labiau pripažinti skaitmeninius kredencialus, užtikrinti geresnį sistemų sąveikumą, centralizuotą elektroninę platformą ir spartesnį tvarkymą. Pareiškėjo požiūriu, dėl visiškai elektroninių ir sąveikių skaitmeninių pripažinimo procedūrų pripažinimo procesai galėtų tapti paprastesni, greitesni ir labiau nuspėjami. Kalbant apie kompetentingas institucijas, skaitmenizacija galėtų padidinti efektyvumą, nuoseklumą ir duomenų patikimumą. Tokiomis priemonėmis būtų išsaugota kompetentingų institucijų atsakomybė priimti galutinius sprendimus, kartu remiant tikslumą ir efektyvumą. Tačiau veiksminga skaitmenizacija priklausytų nuo išsamios naujausios informacijos apie reglamentuojamąsias profesijas ir kompetentingas institucijas prieinamumo, o tai reiškia, kad reikia spręsti 3.1 skirsnyje aprašytus klausimus, susijusius su informacijos nuoseklumu.

6. Išvados

Teisinė sistema, kuria reglamentuojamas profesinių kvalifikacijų pripažinimas ES, iš esmės veikia gerai. Ja nustatomas aiškus judumo teisinis pagrindas, visų

pirma labai reguliuojamuose ir judriuose sektoriuose, pavyzdžiui, sveikatos priežiūros, inžinerijos, architektūros ir švietimo. Nustačius bendras taisykles, Direktyva sumažintas netikrumas specialistams, norintiems dirbti kitoje valstybėje narėje, ir priimančiosioms institucijoms suteiktas struktūrizuotas pripažinimo procesas, kaip plačiai pripažino suinteresuotieji subjektai. 2020–2024 m. įsisteigimo tikslais priimta apie 185 000 sprendimų. Šis teigiamų sprendimų skaičius, t. y. daugiau kaip 140 000 sprendimų, susijusių su pagrindiniais sektoriais, pavyzdžiui, sveikatos priežiūros ir švietimo, rodo, kad Direktyva labai remiamas profesinis judumas bendrojoje rinkoje.

Labai svarbu išlaikyti pasitikėjimą sistema. Griežtas vykdymo užtikrinimas, nuolatinis atnaujinimas atsižvelgiant į naujausius mokslo ir mokymo pokyčius, reguliarus mokymas, gairės, dalijimasis patirtimi ir tvirtas administracinis bendradarbiavimas yra labai svarbūs siekiant išlaikyti šį pasitikėjimą. Už tai bendrai atsako Komisija ir valstybių narių kompetentingos institucijos. Šio pasitikėjimo išlaikymas taip pat labai priklauso nuo veiksmingo įspėjimo mechanizmo naudojimo dalijantis ypatingos svarbos informacija apie specialistus, kurie gali kelti pavojų pacientų ir nepilnamečių saugai.

Paiškėjo, kad Direktyva yra lanksti ir ja reaguojama į naujus mokslo ir mokymo pokyčius valstybėse narėse. Reglamentavimo sistemoje įtvirtintais įgaliojimais suteikta galimybė atnaujinti būtiniausius rengimo reikalavimus ir profesinių vardų sąrašus neatliekant išsamių teisės aktų peržiūrų. Išplėtus jų naudojimą būtų galima greičiau juos atnaujinti. Vis dėlto tai reikėtų suderinti su siekiu toliau supaprastinti, vykdyti teisės aktų priežiūrą ir įtraukti suinteresuotuosius subjektus, kad būtų išsaugotas teisėtumas ir priimtumas.

Net ir esant teisei sistemai, profesiniam judumui bendrojoje rinkoje vis dar kyla kliūčių. Kai kurios iš jų atsirado dėl nacionalinių reglamentavimo sistemų skirtumų ir jų negalima išspręsti vien ES lygmens reglamentavimo veiksmais. Tačiau tam tikromis sąlygomis automatinio pripažinimo išplėtimas įtraukiant papildomas profesijas, taikant bendrąsias rengimo struktūras, galėtų būti perspektyvus būdas žengti į priekį. Šiuo metu tęsiamas darbas šioje srityje. Be to, vis dar yra galimybių tobulinti nuoseklios ir patikimos informacijos pareiškėjams teikimą ir supaprastinti bei racionalizuoti pripažinimo procedūras taikant tikslines intervencines priemones. Specialistų patirtis rodo, kad dėl ilgų procedūrų, nevienodo skaitmenizavimo ir sudėtingų dokumentų reikalavimų pripažinimas vis dar gali būti sudėtingas ir ilgai trunkantis procesas.

Jei būtų išnaudojamas skaitmenizacijos potencialas, pripažinimo procesai galėtų būti greitesni ir paprastesni. Naudojant skaitmenines priemones galima supaprastinti procedūras, sumažinti administracinę naštą ir užtikrinti sklandžią patirtį tiek pareiškėjams, tiek kompetentingoms institucijoms. Visiškai elektroninės ir sąveikios procedūros, įskaitant saugių ir mašininio nuskaitymo skaitmeninių kredencialų naudojimą, galėtų sudaryti sąlygas iš karto patikrinti kvalifikacijas ir gerokai sutrumpinti paraiškų nagrinėjimo laiką įvairiose pripažinimo sistemose tiek pareiškėjams, tiek kompetentingoms institucijoms. Tokiu modernizavimu, supaprastinimu ir geresniu įgyvendinimu būtų ne tik šalinami dabartiniai trūkumai, bet ir sudaromos sąlygos sukurti labiau integruotą ir reaktyvią profesinių kvalifikacijų

pripažinimo sistemą ES. Tai labai svarbu, kad judūs specialistai galėtų klestėti ir naudotis bendrosios rinkos teikiamais privalumais, kad įmonės galėtų rasti reikiamų specialistų, kad būtų galima skleisti inovacijas ir didinti našumą.